33944/P

DISSERTATIO

INAUGURALIS,

DE

MORBIS INFANTIUM ARCENDIS ET CURANDIS.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

317695

https://archive.org/details/b30384874

DISSERTATIO INAUGURALIS, DE MORBIS INFANTIUM ARCENDIS ET CURANDIS.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, SS.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

GEORGIUS LOGAN,

CAROLINENSIS.

Soc. Med. Edin. Sod.

Prid. Id. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXIII.

317695

Patri ſuo dilectiſſimo

GULIELMO LOGAN,

ARMIGERO,

Amoris et pietatis ergo;

Item

Viro celeberrimo

ALEXANDRO GARDEN, M.D.

Apud CAROLINENSES,

Summo cum generis humani commodo,

Suaque laude meritiſſima,

Artem Apollineam auſpicato et feliciter exercenti,

Studiorum liberalium fautori eximio et patrono;

Nec non

JOANNI FIELD,

Pharmacopolae Londinenſi peritiſſimo,

Ob benevolentiam adverſus ſe

Multoties et plane adhibitam;

Denique,

JUVENI ORNATISSIMO,

ROBERTO PERONNEAU,

ARMIGERO,

Qui, animi et ingenii optima quaque dote beatus,

Haud dubie familiae, amicis, ac patriae,

Decori quandoque futurus eſt,

Propter illam amicitiam, quae ſibi cum eo,

Per complures annos, intemerata et ſtabilis interceſſerit;

Hancce diſſertationem ſacram eſſe voluit

AUCTOR.

Errat enim, ſed neque errore erudito, qui naturam artis adminiculo ubique indigere exiſtimat; namque id ſi fieret, parcius humano generi ea proſpexiſſet quam poſtulat ſpeciei conſervatio.

SYDENHAM.

DISSERTATIO
DE
MORBIS INFANTIUM ARCENDIS ET CURANDIS.

PARS PRIOR.

PROOEMIUM.

VIX aliud genus humanum tantum ab animantibus reliquis, quantum infantia sua longa et diuturna, secernit. Caeterorum animalium progenies, usque a partu valentior, negotii parum eam nutrienti facessit, auxiliumque mediocre tantum desiderat; instinctu multiplice praedita perfectionem, a natura datam, cito attingit, et sibi prius consuluit, quam parentes rursus, quod brevi faciunt, coëant, et altera nova soboles renascatur. Hebdomadae paucae, ad plurimum menses non multi, officiorum parentum et amoris in prolem suam finem facere consueverunt.

Contra, si animum ad historiam generis humani naturalem rite considerandam adjungas, tibi longe diversa in oculis sita sunt. Infantia sua taedii plena et longa est, et morbi, quibus obnoxia, quamvis pauci, obscuritate

ritate summa involuti, curam maximam et attentionem diligentissimam nunquam non exigunt.

Ex modo, quo infantulus prima aetate nutriatur, firma ejus valetudo, corporis vigor, et ingenium, quantum ad societatem hominum et conjunctionem attineat, bonum pravumve, per totum vitae decursum, magnopere pendet. Haud ideo mirandum est, cum medicos tum philosophos ad argumentum hoc, tam utile tamque grave, sedulo perpendendum tantum incubuisse, et theorias in eorundem investigationibus excogitatas, et non pauca in lucem prolata fuisse, quae nemo, felicitatis mortalium genuinae promovendae cupidus, a sese aliena esse putat.

Morbos, nihilominus, quibus corpus humanum sit objectum, quicunque diversos contemplatur, qui infantes infestant, eos nondum satis accurate et plene scriptores executos esse, compertum habebit, licet generis humani salus et conservatio, ex cura in periculum omnigenum ab infantibus propulsandum insumpta, manifestissime pendeat.

Soboles humana nutricatum magis accuratum, opemque magis continuam, quam caeterorum animalium, sub initium vitae, requirit ; et, his etiam diligenter adhibitis, morbis mortique multo magis patet. Si vero parentes, in liberis suis educandis, ab exemplo naturae non tantum deflecterent, plus sibi vigeret progenies, et adversus morborum violentiam magis tuta foret. Hoc abunde probat exemplum Indorum qui Americam, Barbarorum qui Africam, incolunt ; hoc etiam puerorum nostratum parentibus pauperioribus

bus ortorum, qui, nec luxuriose nec molliter aliti, pignora divitum, corporis viribus et vigore longe praecedunt, cohorti morborum illi metuendae, quae terris incubuerit, minus objecti.

Cum medici munus et artis suae consilium attenti perpendimus, neutiquam dubitari potest, quin illius sit, non tantum morbos sanare et levare, sed etiam, ne invadant, cavere: Dissertatiunculam igitur nostram in duas partes dividendam putavimus; quarum prior, de morbis infantum arcendis; posterior, de morborum, quibus pateant, causis et curatione, aget.

Pueros autem a morbis tuentur ratio eosdem per infantiam nutriendi idonea, vestitus, cibus, exercitatio aetati tenellae accommodata, aer salubris. De singulis pauca dicenda.

CAP. I.

DE INFANTIUM VESTITU.

QUANTUM vestitum spectat, natura non tam infanti humano, quam aliorum animalium soboli, cui talem vestitum dederit, qualis, calori materno adjunctus, eam adversus frigus satis tutam conservet, benigna prospexit. Proles humana absque ullo vestitu naturali in lucem prodit; unde majorem frigoris gradum, quam vulgo creditur, ab illa sustineri posse patescit.

tefcit *. Quae hoc probant exempla complura non defunt. Infantuli omnis veftitus expertes, cum temporibus antiquis, tum recentioribus, aëri frigidiffimo in fpatium longum, idque tuto, faepius objecti funt, modo in locis folis et vaftis, modo in viis urbium celebrium publicis, a matribus crudelibus deftituti.

Veftes infanti vix jufto leviores effe poffunt, cum adulto, caeteris paribus, calidior fit, et igitur non adeo veftitus indigeat. Nutrices vero delirae frigus ad pueros in lucem recens editos, abfque fummo periculo, adfpirare non poffe fibi in animum induxerunt; et igitur copia veftium fuperflua quam primum onerandos effe curant; unde pernicies illis miferanda non raro oriri confuevit. Effectus autem veftitus nimii nunquam magis funefti funt, quam cum fafciae fimul adhibentur, quae, corpori diu admotae, citius feriufve deformitatem, faepius pulmonum vitia, progignunt. Haec mala quidem foeminas magis, quam mares, invadunt. Quibus pueris veftimenta corpus nimis conftringunt, haud illis motus inteftinorum proprius rite peragitur, nec artus fatis moventur, nec vires parvulae facile libereque, uti decet, exercentur; igitur invalidi fint oportet. Quinetiam, circuitus fanguineus fafciis fimilibufque plus fatis repreffus et retardatus, tumores in corporibus eorum tenellis faepius excitat, quos nutricula, quam vera illorum fcaturigo omnino lateat,

* Gregory's Comp. View, p. 43.

lateat, ab aliqua causa miranda et incredibili profluere superstitiosa contendit.

Contra, matri, cui tanta vestium copia minime suppetat, prolem suam leviuscule tantum indutam, brevi valentem, vigentem, et opis alienae haudquaquam indigam, videre contingit. Limitibus naturae, paupertate sua ita jubente, continetur, et felicitate, cujus neutiquam conscia sit, cujusque causam prorsus ignoret, perfruitur; dum infantulus valetudinarius et infirmus, magnae familiae spes et haeres, mole vestium graviore oppressus languescit, et tandem opinionum nutriculae insanientis, quam longissime ab omni ratione abhorrentium, vel amoris materni nimii et curae perperam collocatae, poenas, proh dolor! horrendas persolvit.

Infantes, per menses quatuor a partu proximos, modico foveantur calore; postea vero vestes illis sensim imminuantur. Nec calceamentis nec tibialibus utantur; quippe quae, ab urina caeterisque madefacta, saepius in causa immunditiae foedissimae sint, et anxietatem vagitumque fere continuum, aliquando etiam convulsiones, cute tenella irritanda, &c. ciere soleant.

Inter omnes autem, nihil ad valetudinem pueri tuendam corpusque firmandum plus posse conferre, quam eum ab omnibus sordibus prorsus immunem servare, firme consensum.

Vestimenta illi subinde mutentur. Quidam huic, plane fatendum, acriter adversantur, et puerum, quo saepius vestes mutat, eo magis habitu corporeo tenuem debilemque

debilemque fieri putant. Caeterum haec opinio, utpote quae nil nisi praejudicium, quod animis vulgi altius insederit, absurdum et ridiculum sit, ex toto repudianda.

C A P. II.

DE RATIONE VICTUS INFANTIBUS IDONEA.

Qualis puerorum cibus sit, et quo tempore administretur, plurimum interest.

Ars, nisi instinctus exemplar in pueris tollendis accurate sequatur, tantum abest ut prosit, ut etiam magnopere noceat; in errorem, hoc duce, rarius incidit. Quid autem a naturae institutis, quam consuetudo ubera materna puero, ante diem tertium, non admovendi communis, magis alienum? Quid infanti, quid matri, magis nocivum?

Quod priorem spectat: Oppressus labore partus et defatigatus cibum, hoc tempore, quam maxime depostulare videtur; et, eo negato, tantopere saepe languescit, ut non multum absit, quin, luce vix adhuc conspecta, fato fungatur. Igitur mirum vagitus pueriles, qui haud dubie pro voce naturae alimenti praesidium enixe precantis habendi sint, a parentibus aliisque adeo despectui haberi.

Quinetiam materia viscida, quae vulgo Meconium audit, intestina puerorum magna ex parte replet, e

canali

canali alimentario quam primum foras eliminanda. Hoc autem, ante omnia alia, praeſtant primae lactis humani ſecretiones, vel, uti appellatur, Coloſtra, quippe quae vi purgatrice et ſtimulante polleat. Lac igitur maternum, alimentum omnium longe ſaluberrimum, ab hora natali uſque, ſi fieri poſſit, puero dandum.

Quod ad poſteriorem attinet: Febris, quae a lacte nomen habet, tantamque ſtragem nonnunquam edit, ſeu a menſtruis ſuppreſſis et humoribus copioſius ſolito ad ubera delatis, ſeu, ut aliis placet, a lacte in vaſis mammarum ſtagnante, et acri reddito, ortum ducat, ſuctu maturo ſaepius arcetur.

Haec de conſuetudine pueros cibo a natura ſibi parato, in tot dies, defraudandi perniciosa dixiſſe ſufficiat.

Matrem unamquamque infantem ſuum lactare decet; hoc naturae vox, hoc valetudinis ſuae cura ſtudiumque jubent.

Mulier, dum ſe totam in pueris ſuis nutriendis ponit, morbis pleriſque vacat; quam maxime viget; et raro, prout obſervatio accuratiſſima docet, fato concedit. Mens illi plerumque erectior, facies pulchrior et rubicundior evadit; appetitus augeſcit. "Matronam nobilem, inquit Swietenius * celeberrimus, probe novi, cui, licet pueros octodecim enixa ſit, omneſque lactarit, pulchritudo floſque juventae adeo non imminuta ſint,

* Vide Comment. in Aph. Boerhaav. 1356.

ſint, ut filiarum ſoror, quam mater, etiamnum videatur."

Num lac humanum, ante omnia alia, pueris necne conveniat, proximum eſt ut inquiramus.

Cum homines ad naturam animalium carnivororum aliquatenus accedant, cibus infantilis ex oleribus ſolis conſtare non debet. Lac autem maternum miſturam indolis animalis et vegetabilis illam genuinam, quae corpori puerili nutriendo optime inſerviat et facillime concoqui poſſit, plane conſtituit. In modum cibi ex oleribus ſolis conflati aceſcit, licet fermentationi vinoſae non pateat; ad inſtar cibi animalis nutrit, licet alcaleſcentiae nocivae non opportuna ſit. Haec igitur naturae corporis humani quam maxime accommodatur.

Non defuerunt tamen auctores nonnulli, qui hanc pueros nutriendi rationem omnino condemnarunt, et in uſum lactis humani acriter invecti ſunt. In his fuit Helmontius, qui in locum lactis humani cibum, nec naturalem, nec aetati infantis tenelli congruentem, ſubſtituendum, puerosque ſuos eodem alendos, curavit. Hic autem e cereviſia tenuiore et pane, portiuncula mellis illis admiſta, conſtabat: "Laudo, inquit *, pro puero noſtro, alimenta, quae pane tantiſper in tenui cereviſia bullito, cum melle deſpumato; ſin minus,

* Vide cap. de Nutritione Infantum.

minus cum ſaccharo, inſtituuntur, donec ſimul in mucilaginis, aut collae ſpeciem, ſive gelatinam, deveniunt."

Lac humanum vero non adhibendum eſſe contendit, quoniam aceſcit, et morbos periculoſos gignit, quoniamque nutrices, non ſolum morbis corporum ſuorum, ſed vitiis animorum quoque, pueros inficiunt, et eoſdem, niſi jam grandiuſculos, lactare non deſinunt. Multa praeterea ſubjicit, quae non minus abſurda ſunt, nec a ratione et veritate minus abludunt.

Quod ad miſturam Helmontianam attinet, multo magis quam lac humanum aceſcit, et morbos citius faciliuſque movet.

Quantum metum ejus, ne morbi nutricis cum puero communicentur, ſpectat; hoc quidem, ſi valetudine proſpera non utatur, accidere poteſt; quo vero totum hujuſce generis periculum praecaveatur, ſana et omni vitio vacans quam diligenter et curioſe quaerenda.

Quod de vitiis animi e nutrice in puerum tranſlatis in medium profert, nulli alii fundamento quam conjecturae merae, qua nihil fallacius, innititur; experientia enim quotidiana, pueris eodem parente genitis, eodemque lacte nutritis, mores et ingenia quam diverſiſſima fuiſſe, ſatis evincit. Quinetiam auctor ingenioſus *, ſuper hoc ipſo argumento verba faciens, ſe lacte mulierculae bibacis, per totos menſes octodecim, nulla corpori animove noxa illata, nutritum eſſe teſtatur.

* Brouzet ſur l' Education Medicinale des Enfans, page 175.

tur. Hoc etiam amplius adjiciendum putavit: Nonne illis quoque, qui lac humanum ut causam mentis corporisve morborum repudiant, stupor asininus libidove caprina, cum pueri nonnunquam lacte horum animalium victitent, pertimescenda sunt?

Quicunque puer a matre vel nutrice lactatur, et non sorbitionibus, aliisque id genus stomacho suo alienis, nutritur, is adversus multa incommoda tutus est.

Quantum necessarium tantum et nihil amplius fere sugit, imperio naturae, quae illum haud unquam neglectui habet, subjectus. Sin vero ventriculum aliquando lacte nimis distendat, periculum exinde oriundum vomitus sponte sua motus, absque dolore, et quasi momento, tollit.

Qualis nutrix esse debeat, diligenter considerandum.

Si mater, ob lactis defectum vel quamlibet aliam causam, infantem suum nutrire non possit; haud dubie, si instinctus exemplum aemulari velis, nutrici, quae nuper pepererit, quae corpore firma sit, quae pueris lactandis assueverit, committendus est: Nam a lege naturae, nisi propter causam gravissimam, quam minime deflecti debet. Agendum est, ut nutrix nec admodum adolescentula, nec aetate nimis provecta sit; ut nulli morbo a labe hereditaria oriundo pateat, nec ad iram caeterosque affectus animi violentos proclivis sit; ut oleribus potissimum victitet, et exercitatione modica utatur.

Qualia

Qualia edulium potusque infantibus conveniant.

Omnia ex farina triticea non fermentata, ovis butyroque confecta, vitanda. Cibus enim hujuscemodi, licet a plerisque levis esse censeatur, aegre concoquitur, et appetitum prosternit. Crusta vero farinacea igni nimis indurata vel semiusta, quippe quae vim olei empyreumatici et potestatem habeat, ante omnia alia, ventriculum laedit. Liquores fermentati, cujuscunque generis sint, et omnia condimenta, pueris male conveniunt; quoniam, potestate concoctrice, praeter modum exsuscitata, saepius in causa sunt, cur tantum cibi et potus in ventriculum ingurgitetur, quantum vires non reficiat, sed opprimat et labefactet, necesse est. Hinc acor primis in viis morbosus non raro proficisci solet.

Potus puerilis, ex aqua simplice, vel lacte aqua diluto, constabit. Cibus, pro appetitu, magis minusve copiosus sit. Si avide sumunt, ad libitum usque edant.

Cum pueros sorbitionibus solis nutrire, ab omnibus naturae institutis et exemplis quam maxime alienum sit, de eo nihil omnino hic loci dicendum putamus. Si mater, quod pepererit, lactare nequeat, vicem ejus, uti supra positum, nutrix sana valensque praestet oportet.

CAP. III.

DE EXERCITATIONE, AERE, ET CETERIS, ÆTATI INFANTILI CONVENIENTIBUS.

Omnibus ad veſtitum cibumque puerorum ſpectantibus proviſis, ad exercitationem, aëra, et cetera, iiſdem maxime idonea, dicenda venio.

Si corpus humanum oculis ſatis attentis contempleris, exercitationi motuique plane et perſpicue accommodatum eſſe, lubens concedes. Num natura omnia nobis membra, ſi deſidiae inertiaeque deſtinata forent, tanto vigore tantaque mobilitate inſtruenda curaſſet?

Exercitatio multum adulto, plurimum infanti, prodeſt.

Huic tanta ad motum proclivitas ineſt, ut ipſe non eo ſolum oblectetur, ſed omnia circa ſeſe moveri velit.

Quinetiam corporis infantilis conditio talis eſt, qualis exercitationem plane requirit. Pueri, quibus non multum aetatis adhuc acceſſerit, magis viſcerum congeſtionibus, quam adulti, patent. Illis vaſa ſanguinea, praeſertim cerebri, laxa et turgidula ſunt; ſecernentia haud ſpeciem diverſam prae ſeſe ferunt, humoribus viſcidis oppleta; hepar et lien magnopere diſtenta maximam abdominis partem replent. In noxas autem

ab

ab hac laxitate conſpicua oriundas, nihil aeque poteſt ac exercitatio, quae artubus vires et agilitatem, corpori univerſo vigorem, conciliat. "Minuit periculum (inquit Hallerus *) ſtagnationis, ventriculi robur auget, et digeſtionem adjuvat, cordis viribus auxiliatur, arterioſum ſanguinem conquaſſat et terit, venoſum accelerat, adipem ſanguini reddit, omneſque ſecretiones et excretiones regit incitatque."

Pueri non ſatis exercitati torpeſcunt, hebeſcunt, iracundi fiunt, et talem ſibi mobilitatem acquirunt, qualis fundamina multis morbis futuris, non ſolum infantiam, ſed aetatem quoque provectiorem infeſtantibus, velut rachitidi, dentitioni difficili, et aliis non paucis a ſyſtemate mobiliore ortum ducentibus, prima et nimis firma jaciat.

Duo autem exercitationis infantilis genera ſunt.

I. *Unum admodum puerulis convenit.*

Complures infantium, qui paucos menſes ſolummodo nati ſunt, ſaepiuſcule tantopere vigent, ut parum interdum abſit, quin e gremio nutricis exiliant.

Pedes motant, brachia parvula jactitant, et arbitrio ſuo permiſſi huc illuc ſeſe volutant. Quaenam vero exercitatio, hoc tempore, tutiſſime adhibetur, eſt jactatio in tempus diuturnum continuata. Hac igitur nutrix ipſa alumnum ſuum conſtanter aſſueſcat, quoniam exinde non minus fructus, quam infans, capi-

* Prim. lin. de mot. muſc.

et. Mater, si morbo cuilibet nervoso pateat, idem faciet, et magis, si lac infantem nutrienti parcius secernatur, quoniam mammae humorem suum, corpore leniter exercitato, magis ubertim * effundunt. Exercitatio hujuscemodi modica, in aliquot menses, infanti sufficiet.

II. *Alterum illis, quibus aliquanto plus aetatis accesserit.*

Quaedam animalia, aliquamdiu post partum, exercitationem refugiunt, et quiete desidiaque gaudent; qualia sunt catuli, feles, &c.: Contra, nonnulla recens nata semet plurimum exercere consuerunt, velut pulli equini, agni, vituli, &c. quibus vires tantas, ut matres suas usque a partu, sugendi gratia, sequi possint, natura subministravit. Quod homines spectat, res longe aliter sese habet; omnis enim illorum exercitatio ab auxilio alieno petenda.

Caeterum, puerum ad eam aetatem jam pervenisse ponimus, qua semetipsum exercitare possit. Octo novemve menses natus quadam deambulandi cupiditate flagrat. Haud amplius igitur in sinu nutricis gestabitur, quod quidem profecto nimis frequenter fit, sed, quantumcunque sibi placuerit, pro viribus repet vel ambulabit.

Nulla instrumenta arte fabricata, dum puer ambulare docetur, adhibenda sunt; quoniam deformitatem corporis non raro procreant. Quinetiam motum infanti

* V. Swieten Aph. 1354.

fanti naturalem et pernecessarium impediunt, unde incrementum illi tardius procedit, viresque labascunt.

Matres nonnullae copiam liberis suis per semet ambulandi non concedendam esse putant, ne in consuetudinem incedendi pravam incidant, et seipsos multis injuriis externis, quales sunt ictus, casus, &c. objiciant. Nihil autem hujuscemodi timendum; nam injuriae externae multo minus, quam inquietudo illa perpetua et gravissima, quam servitio pressi, et machinae firmiter alligati, exhaurire soleant, nocebunt. Quaecunque pueri manibus contingere cupient, ad ea, quam primum quadrupedes prorepere possunt, usque ab aetate prima, et absque ope aliena, accedant. Cupiditas illa insignis * omnia tangendi, et attente considerandi, pueris insita, prudenter fovenda, nec illis libertas huc illuc, pro arbitrio, sese motandi unquam neganda.

III. *Qualis aër pueris aptissimus sit.*

Quantumcunque puerum exercitaveris, parum vel nihil omnino proficietur, si coelum illi undique circumdatum grave sit, vel inquinamentis scateat. Igitur aëre puro, sudo et sereno, qui non alibi quam in oppidulis ruris quaerendus est, semper fruatur. "Urbes, inquit celeberrimus Rousseau †, illa horrenda generis humani sepulchra, incolis brevi carerent, ni rus supplementum novum quotannis sufficeret." Sin autem

* Vid. Greg. comp. view.

† Sur l'education.

tem aër urbanus adultis tantopere noceat, quod haud dubie fit, quanto magis infantes, quibus senfilitas mobilitasque systematis major sit, laedat necesse est? Plurimum halitu mephitico e pulmonibus humanis constanter exhalante imbutus non noxas suas longe lateque diffundere non potest.

Quinetiam nihil magis pueri valetudini, quam aër conclavis calidi, frequentia hominum magna nimis conferti, alienum esse potest. Nutrices igitur alumnos suos omnibus spectaculis, quibus numerus mortalium ingens, in domum cubiculumve angustius condensatus, assideat, diligenter abstineant. Nonne hoc neglectum infantibus compluribus mortem saepius intulit, licet origo mali parentes medicosve ex toto latuerit? Consuetudo praeterea propius ignem pueros habendi, quippe quae irritabilitatem corporis adaugeat, haudquaquam periculo vacat. Contra, aëri frigido et omnibus ejusdem vicissitudinibus, ratione sexus, virium corporis, frigoris regionis proprii, semper habita, sensim objiciendi sunt; quo in posterum quaslibet coeli mutationes, frigore non collecto, et valetudine prorsus integra et illibata, tolerare possint.

Antequam partem hujusce dissertationis primam ad finem perduco, pauca adhuc in medium proferenda supersunt.

Ut puer ante partum somno fere perpetuo obruitur, ita in lucem editus multum arcteque dormit. Cui somnus non frequenter obrepit, ille nec valet nec viget. Quo minus aetate processerit infans, eo saepius diutiusque

diutiusque dormiet. Haud unquam prius e somno, quam sponte sua exspergiscatur, excitandus est. Si vigilans satis exercitatus fuerit, in somnum postea quam facile illabetur.

Infantes, ut moris omnium fere gentium est, recens nati lavantur. Quae mulieres isthmum Americanum incolunt, protinus a partu cum infantibus suis in aquam frigidam, idque sine noxa, semet immergunt.

Pueri per totum infantiae suae decursum ob omni immunditia et sordibus nimis alieni esse nequeunt. Æstate semel vel bis singulis diebus frigida laventur oportet. Idem hyeme quoque, frigore aquae aliquantulum imminuto, fiat. Vires majores tandem adepti, in frigidam, mane unoquoque, ex toto demittendi sunt, quod, ante omnia alia, corpora eorum tenella firmat. Documentum hujus satis luculentum praebent, ait Young *, vir laude meritissima florens, puerorum, qui usu balnei frigidi quotidiano insueverint, corpora valida et vigore plena.

Haec de morbis infantium arcendis dixisse sufficiat. Quicquid ad argumentum hujuscemodi jure spectare videtur, id leviter percurri, et, ut ab institutis et exemplis naturae quam minime deflectatur, quod in pueris tollendis primum et summum esse duco, ubique studiose et diligenter hortatus sum.

* Vide Praelect. manuscript.

PARS ALTERA.

AD partem opuſculi noſtri poſteriorem jam venimus; in qua paucula de morbis, quibus infantes objiciantur, exponenda ſuſcipiemus.

Quidam ſyſtematici, nempe Brouzet, Aſtruc, caeterique, infantes tot morbis, quot adultos, patere contenderunt; ideoque multorum ſymptomatum, non morborum, hiſtorias curationeſque tradiderunt. Nos autem, hic loci, de Aphthis, Hydrocephalo, Rachitide, et Dentitione, ſolis dicemus. Hi morbi pueros potiſſimum invadunt; epidemici enim, et ortum a contagione ducentes, quales variolae, rubeolae, tuſſis convulſiva, caeterique, infantiam et aetatem adultiorem ex aequo infeſtant. Auctores nonnulli vermes, ſcrophulam, et convulſiones, morbis infantilibus accenſuerunt: Vermes autem et ſcrophula in pueritia, non infantia, ſeſe oſtendunt; convulſiones ſunt mere ſymptomaticae, nec infantibus peculiares, utpote quae ſymptoma morborum complurium plane conſtituant, et adultos non paucos rapiant.

CAP.

CAP. I.

DE APHTHIS.

Hic morbus in ore, et in toto canalis alimentarii decursu, sedem habet; et pueros, modo protinus a partu, modo serius, invadit. Regionibus frigidis humidisque proprius est; licet zona torrida vim ejus non semper evaserit. Swietenius eum plagas calidiores nunquam infestas habere contendit: Sed in hoc erraverit necesse est; cum Hillarius * eundem in insula Barbadoensi epidemice grassantem, pluvia ingenti et copiosa calores nimios excipiente, se vidisse testetur. In terris tamen ad septentrionem spectantibus magis communis, magisque funestus.

Aphthae in multis morbis acutis, velut in dysenteriis, febribus inflammationem habentibus, et nervosis, variolis, morbillis, aliisque compluribus, sese symptomatice persaepe commonstrant: Morbus vero, quem tractare decreverim, idiopathicus est, et infantes tres quatuorve hebdomadas natos invadit; licet illos, qui septimanam primam nondum excesserint, aliquando corripiat.

Signa. Hunc morbum saepe praecedunt convulsiones; et symptomata reliqua ordine sequenti se manifestant.

* Hist. of diseases of Barbad. p. 18.

nifestant. Infantulus speciem dormientis prae sese fert; at palpebrae ejus non ex toto committuntur; et, si accuratius inspicias, nictare videntur. Motus musculorum faciei labiorumque tremulus adest, qui risum quendam reddit. Morbo ingravescente, puer respiratione ex toto fere suppressa laborat, suspiria ducit, subsilit. Convelluntur artus. Spiritu infra suprave foras eliminato levatur; caeterum brevi postea convulsiones rursus accedunt torquentque, donec vagitus immodicus paroxysmo finem imponat, quem complures idem genus excipiunt.

Si in fauces introspicias, lingua, et tota superficies oris interna, papulas parvulas albescentes repraesentat, quae, numero et magnitudine crescentes, inter sese coeunt, et crustam leviusculam albidam, partes faucium interiores adeo succingentem, ut os coagulis lacteis caseove manducato repletum videatur, constituunt.

Morbus, si mitior, ore plerumque continetur: Ast saepe malignus est; et maculae universae, pro colore albo flavum, fuscum, aut subnigrum induunt, et tunicam intestinorum villosam, ad rectum extremum usque, obducunt. Adest plerumque febris inflammatoria vel nervosa; ingens calor oris, quod adeo exulceratum est, ut infantulus sugere nequeat; quod quidem signis gravissimis annumerandum. Dein subeunt inquietudo, diarrhoea vomitusque biliosus, vigiliae, singultus, et omnia mortis instantis praenuncia.

Ita

Ita ſeſe habent indicia, quae hujus morbi maxime communia ſint, et medico innoteſcant; forſitan multo plura ſunt, quae, ob aetatem aegrotantis tenellam, adſtantes omnino lateant.

CAUSÆ. Variae, apud auctores, hujuſce morbi cauſae referuntur; illarum vero pauciſſimae medentis attentione dignae videntur. Boerhaavius *, et Aſtruc †, ab obſtructione et acrimonia muci in ore, faucibus, gula, caeteriſque, excreti; Ætius ‡, auctor vetuſtus, a concoctione puerili laeſa, et pravis cibi dotibus; Smellius ||, a ventriculo laxiore, et a ſecretione bilis deficiente, oriri contendunt.

Nec Boerhaavio illuſtriſſimo morbum a lentore muci, in ore caeteriſque excreti, pendere aſſentior; nam, ſi res ita ſeſe haberet, aphthae in omnibus catarrhis ſub initium, et in febribus, praeſertim inflammationem habentibus, ſeſe oſtenderent, et mortem ſaepius inferrent: Nec in ſententiam Smellii concedere volo; quoniam ratiocinium illius hypotheſin meram omnino ſapit. Quod bilis defectum ſpectat, alvus foeces ſaepe bilioſas excernit.

Num Ætio accedemus, et qualitates cibi infantilis pravas pro cauſa morbi habebimus? Haec opinio, me judice, non longe a vero diſtare videtur; quoniam, nutricem cibumve mutando, morbo ſaepe medemur.

An

* Vide aph. 978.

† Sur les maladies des enfans.

‡ Vide op. fol. p. 71.

|| Vol. 1. p. 435. octav.

An dotes aëriae, fenfibus percipiendae, morbum ciere folent? Cum apud plagas frigidiores, tempeftatibus humidis frigidifque, plurimum femper graffetur, caufa non abeffe videtur, cur frigus, cum aliis faltem caufis remotis conjunctum, licet modus, quo agat, nos huc ufque latuerit, caufis ejus principibus accenfeamus.

RATIO MEDENDI. Cum caufas hujufce morbi, ut et aliorum complurium, plenius inveftigare aut explicare nequaquam in promptu fit, non eft cur mireris, quae in medium proferamus, curandi confilia tenebris, aliqua ex parte, involuta jacere. Quae remedia feliciffime cefferint, et fi qua alia nonnihil auxilii promittere videantur, ea adhibeamus neceffe eft.

Cum quaedam fyftematis irritabilitas evidenter adfit, a contentis ventriculi morbidis oriunda, confilium primum eft huic, vomitum eliciendo, quam primum occurrere. Guttae vini antimonialis pauculae, vel drachmae folutionis tartari emetici duae, vomitui in puero movendo fufficient. Tartarus emeticus potius adhibendus; cum vinum antimoniale faepiufcule vitiatum fit, aegrotumque torminibus excruciare queat. Emeticum praeterea partes laxantis forfitan aget, et ita primas vias contentis fuis exonerabit: " De utilitate hujufce curandi viae, inquit D. Armftrong *, nullus omnino dubito, fructum ejus fummum non raro inter medendum expertus. Si pueris, protinus a

* Difeafes of children, p. 39.

a partu, emeticum lene pro cathartico dare, et, necessitate poscente, reiterare, medentes solerent, illis magis prodesset, et multo minus defatigationis inferret." Quinetiam, emetica vi diaphoretica pollent, quod plurimum in hoc morbo prodest; commoneo igitur, ut iterum iterumque praescribas.

An sanguinis missio in morbum aliquid potest? Si puer validus et vigore plenus sit, quam copiam duae tresve hirudines systemati detraherent, ea nihil fortasse noceret. Quando vero sanguinem emittere, quando scalpello abstinere conveniat, macularum color morbique stadium indigitabunt. Si morbus levior sit, et ore contineatur, haec remedia sola curationem fortasse perficient, alvo pueri, prout necessitas depostulabit, enematis subinde laxata.

Hic morbus autem aliquando malignus evadit; et signa accedunt, quae magnam putredinem subesse testantur, cui ut potenter occurras, ad antiseptica, et corticem Peruvianum potissimum, statim confugiendum. Tincturam corticis, cibo pueri admistam, apte dabis; vel alvum, quoniam os exulceratum acutissime non raro dolet, enematis, ex decocto ejusdem simplice conflatis, subduces. Enemata saepius adhibeantur, et gargarismata cum caeteris medicamentis consocientur, oportet. Tinctura rosarum aut corticis Peruviani ex aqua diluta, mel rosarum, aut album vitriolum aqua solutum, in fauces pueri syphunculo crebrius injicienda; vel os iisdem, ope spongiae, humectandum. Emplastrum epispasticum parvulum,

inter

inter ſcapulas admotum, quoque proficiet. Cum cruſtae areſcere et decidere coeperunt, nutrix infantis ori ſubinde digitum inſerat, et materiam, quae in cruſtas abierit, frictione leni reſolvat.

Si dotes lactis, quo infantulus nutriatur, inſalubres eſſe, morbumque movere, plane videantur, nutrix, propterea quod valetudine commoda non fruitur, ſtatim dimittatur, et ſana, cujus lac omni vitio vacet, quamprimum quaeratur.

C A P. II.

DE HYDROCEPHALO.

Hydrops capitis, vel aqua intra vel extra cranium collecta, Hydrocephalus audit. Humor cranium inter et ejus membranas externas vel internas, quolibet vitae tempore, coire poteſt. In ſpatium inter cranium et meninges cerebri, rarius in adultis, ſaepius in infantibus, confluit. Foetus aliquando hoc morbo laborat, magnitudine capitis in tantum adaucta, ut modo difficillime, modo nequaquam niſi auxilio prudentiſſimo adhibito, aquave capitis emiſſa, ex utero excludatur. Hoc vitium infantes non diu a partu frequenter invadit. Summa igitur cura, ſub hoc temporis articulo, adhibenda, ut recens deprehendatur. Hoc vero rariſſime contingit; cum infantuli tenelli dolores

dolores et moleſtias ſuas, ſignis ſatis manifeſtis, enunciare et patefacere nequeant.

Morbus hicce duplex habetur; viz. exterior et interior. Hydrocephalus exterior eſt aqua, in tela celluloſa, cutem inter et pericranium collecta. Nec ſaepe infeſtat, nec multum periculi infert. Hanc ſpeciem morbi ſolam notarunt antiquiores; ut a verbis Celſi * nitidiſſimis colligere licet: "Ubi humor autem cutem inflat, eaque intumeſcit, et prementi digito cedit, ὑδροκέφαλον Graeci appellant." Denuo ſubjicit, "Quod humorem in caput contrahit." Igitur, ſpeciem alteram illos, magna ex parte, aut omnino, latuiſſe patet. Petit †, chirurgus accuratiſſimus, ſe hydrocephalum interiorem ſolum vidiſſe teſtatur. De hoc nunc quaedam dicenda.

Morborum omnium, quibus infantes obnoxii, nullus hydrocephalo gravior aut funeſtior. Hunc efficit aquae ſerive, ſeu inter meninges cerebri, ſeu intra ventriculos cerebri ipſos, congeſtio.

Signa. Prima hujuſce morbi lethalis indicia ſunt, appetitus proſtratus, pallor, emaciatio. Febris plerumque adeſt, irregularis, et ſaepius intermittens. Pulſus arteriarum celeres aequabileſque: A centum decemque, ad centum triginta vel plùres uſque intra minutum, pro diverſis exacerbationibus, quas febris ſingulis diebus ſubeat, enumerantur. Infantem nonnunquam

D

* Lib. IV. cap. 2.

† Memoires de l' Academ. des Sciences, 1718.

nunquam invadunt vomitus, dolorque verticis, qui ad frontem fenfim fefe diffundat, cui manum aeger mîfellus faepius admoveat. Genarum altera vel utraque rubefcit; os maculis aphthas reddentibus obducitur: Haec autem fymptomata nonnunquam abfunt. Venter plerumque adeo aftrictus eft, ut cathartica difficilius agant. Oculi lucem ferre nequeunt. Ægrotans, inter dormiendum, fubfilit, maxillafque inferiores interdum motat. Haec figna primum morbi ftadium plerumque defignant.

Alterum, veftigiis enim Whyttii *, qui tria notaverit, infifto, fymptomatis omnibus ingravefcentibus infignitur. Arteriae, quarum motus, primum per ftadium, celeres et regulares, nunc tarde et inaequaliter, nec faepius, intra minutum, quam octogefies vel nonagefies, micant. Infans, fomni et quietis expers, vigiliis et delirio nonnunquam exagitatur. Plorat ejulatque. Sub hoc ftadium, oculis limis intuetur; quaecunque contemplatur duplicia videntur. Spiritus magnopere foetet. Symptomata, ftadio tertio incipiente, mutant.

Ægrotus, antea vigiliis multum vexatus, nunc comate et fopore obruitur; pulfus arteriarum celerrimi fiunt; pupilla unius vel utriufque oculi magnopere dilatatur, et fe contrahere, candela vel quolibet lumine propius admoto, recufat; quod morbum a quolibet alio clare fecernit. Oculi tandem plurimum rubefcunt,

* Vide Treatife on the Hydrocephalus.

ſcunt, ſuturae cranii a ſeſe diſſociantur, palpebrae convelluntur; ſyſtematis univerſi convulſiones accedunt; quae omnia mortem appropinquare teſtantur.

CAUSÆ. Omnes fere hydropes originem ſuam a ſero e vaſis effuſo, vel a ſecretione humoris lymphatici in aliquo organo cavove corporis, praeter conſuetudinem adaucta, trahunt. Cauſae eorundem pro ſedibus, quas occuparint, diverſis variant. Hydrocephalus autem a cauſis ſequentibus oritur: 1. A debilitate * cerebri vel laxitate, unde copia ſeri major intra ventriculos ab arteriis exhalantibus ſecernitur, quam venae lymphaticae valvuloſae abſorbere, et ad maſſam ſanguineam revehere, poſſunt.

2. A cranii ante vel poſt partum compreſſione, a pileolis, faſciiſque quibuſlibet, caput pueri nimis conſtringentibus.

3. A glandulae pituitariae, vel cujuſvis alius cerebri partis, ſchirro, qui munus vaſorum abſorbentium conturbat, aut exerceri vetat. Hae cauſae hydrocephalum interiorem movere conſueverunt.

4. Ab injuria capiti puerili, ex caſu ſimilive, per incuriam nutricis, illata. Hinc partis capitis exterioris fere ſemper contuſio fit, et concuſſio, quam cerebrum forſan ſimul ſubeat, in cauſa nimiae humoris intra ventriculos cerebri ſecretionis eſſe poteſt; cujus exempla complura paſſim apud auctores offendes.

RATIO

* Vide Whytt. et Aſtruc.

Ratio Medendi. Hydrocephalus plerumque funeſte finitur, et adeo non medicinae paret, ut nulla vel pauciſſima exempla proferri queant, ubi ex toto ſublatus ſit. Whyttius, cui multi hoc morbo laborantes ad curationem traditi fuerint, ſe nullum ad ſanitatem perduxiſſe fatetur. Watſonius † autem cujuſdam aegroti, qui ſponte naturae ſanatus ſit, caſum commemoravit. Si vero diverſos auctores, qui hoc argumentum fuſius tractarint, nempe Swietenium, Fothergill, Aſtruc, alioſque, evolvamus, nec minima quidem ſpes eventus proſperi fovenda eſt.

Nunquam autem de republica deſperandum. Igitur, ſi morbum nondum longe provectum deprehendi contingat, ſanationem illius excretionibus diverſis, ut derivatio et revulſio a capite fiat, promovendis aggrediaris oportet. Huic autem conſilio reſpondent,

1. Emetica. Cum hydropes adultiorum vomitu ſpontaneo nonnunquam tollantur, excretio humorum ventriculi adaucta revulſionem a cerebro forſitan, ex aliqua parte, conciliabit. Hoc autem vomitus ab arte petitus rariſſime praeſtat; nonnihil aquae tamen, actionem abſorbentium intendendo, in vias circuitus ſanguinei rurſus reducere poteris. Solutio tartari emetici fortior huic conſilio probe reſpondet, frequenter, prout vires infantuli ſufferre queant, ſumenda. Vomitus autem haud ſaepius juſto movendus, ne vires infantis

† London Eſſays, vol. IV. p. 321.

infantis exinde debilitentur, et omnia ſymptomata graveſcant. Sydenhamius *, in hydrope curando, fiduciam in emeticis, praeſertim ſi poſtea alvum quoque purgarent, ſummam collocavit. Sin hoc non praeſtiterint, cathartica illis admiſcenda curavit.

2. CATHARTICA, quae hydragoga audiunt, licet vaſa canalis alimentarii ſecernentia emulgendo tantum agere, nec ulla ſibi propria aquam foras eliminandi virtute pollere fatearis neceſſe eſt; in hoc tamen morbo potiſſimum adhibentur.

Ab his auxilium praecipuum petendum; et alvus aegroti dura, ut primo quoque tempore dentur, plane requirit. Venter infanti, in hoc morbo, nonnunquam adeo aſtrictus eſt, ut catharticum, quod adulto ſufficeret, illum movere nequeat. Quocirca ad medicamenta magis draſtica decurrendum eſt; qualia ſunt jalappa cum mercurio, rhabarbarum cum paucis aloës granis, conſociata. Syrupus de rhamno, ſi genuinus et ab omni vitio immunis ſit, infantes facile et abunde purgat. Enemata ex ſolutione cremoris tartari vel tartari emetici fortiore adhibenda, et in alvum ſaepius immittenda. Nec hiſce purgantibus draſticis, ob periculum ex uſu illorum oriundum, cum infantes revera facilius, quam adulti, ductionem alvi ferant, abſtinendum eſt; ſatius enim remedium anceps, infantulo morbo graviſſimo conflictante, quam nullum experiri.

3. DIU-

* Tractat. de Hydrope.

3. Diuretica. Haec autem, praesertim in infantibus, effectus longe diversos edunt. In anasarca quidem, aut ascite, aliquando proficiunt; sed, ne in auxilium hydropis cerebri non satis prompta sint, haud parum timendum. Perspiratio obstructa hydropem saepius intendit; diaphoresin igitur vestibus idoneis leniter moveas necessum est, quamvis sudorem in pueris elicere nequaquam conveniat.

Non ita multum praesidii ab aliis remediis, qualia epispastica, fonticuli, frictio, et caetera, sperandum. Sin autem humorem pone aures infantis, vel ex tota capitis superficie, exsudantem conspicies; hunc, ante omnia alia, non absque aliquo mali levamine, frictio evocare * valebit.

Infantulus, inter initium morbi, lacte materno alendus; quam primum vero nec amplius sugere, nec cibum idoneum sumere, poterit, ad enemata nutrientia statim confugiendum.

CAP. III.

DE RACHITIDE.

Quibus pueris debilibus et valetudinariis ossa incurvescunt, vel juxta extrema sua, absque dolore, exulceratione, vel carie, intumescunt, hi rachitide laborare

dicuntur.

* Swieten aphoris. 1217.

dicuntur. Rachitis autem a conformatione prava ſolidorum natali et ingenita, vel a laxitate eorundem, per nutricationem incurioſam, infantibus illata vel aucta, proficiſci videtur.

De prima hujuſce morbi origine poſteris longe diverſa prodiderunt ſcriptores. Gliſſonius *, qui rachitida fuſius executus eſt, circa annum 1620 primum invaſiſſe ſibi perſuaſit; et in eandem fere ſententiam Boerhaavius † illuſtriſſimus conceſſit, ut ex hiſce verbis evidenter et aperte patet: "Medio fere labente ſeculo decimo ſexto, in mediterraneis Britanniae, primo ortus eſt morbus novus, qui Rachitis appellatur." Hos autem auctores primus morbi exortus ex toto latebat; et hoc haud dubie viris celeberrimis Culleno et Monroio, eum arthritidi aequalem eſſe, licet antiquiores, quos minus, quam recentiores, exercuerit, non verbis depingendum curarint, aſſentiendum eſt. Si monumenta antiquitatis ſtudioſus evolvas, nomina probroſa, qualia ſunt *Tuberoſi* at *Frontones*, quae rachitide laborantes plane deſignant, ſaepius offendes; et neminem aliquos vetuſtiorum deformitate corporis laboraſſe fugit: Unde, morbum nec Graecis nec Romanis ignotum fuiſſe, cogi et effici poſſit. Quo tempore in Anglos primum invaſit, eodem ſimul per univerſam Europam, frigore hyemali praeter conſuetudinem intenſo, ſeſe diffudit.

SIGNA,

* De rachitide, p. 3.

† Aphor. 1480.

Signa. Rachitis circa ſeptimum, octavum, nonumve menſem a partu, tempore fere dentitionis, accedit. Æqualis et apta partium corporis multarum compoſitio vel ſymmetria ſenſim vitiatur, cutis relaxatur, abdomen flacceſſit. Muſculi tabeſcunt, articuli brachiorum, manuum, crurum, pedumque, nec non oſſium epiphyſes, praeter modum augeſcunt. Oſſa plurimum aliquando debilitata molem ponduſque corporeum ſuſtinere nequeunt; hoc vero potiſſimum in pedibus fit. Spina magnopere diſtorta varias curvaturas efficere conſuevit; unde nomen Rachitis, Graece *νοσος της ραχεως*, i. e. affectio ſpinae dorſi, deductum eſt. Febris hectica ſaepius adeſt, anima foetet. Puer cibum reſpuit, aſſidue fere plorat, et caput ſuum, muſculis et vertebris colli vi naturali defectis, aegre ſuſtentat. Qui cum morbo diutius colluctatus eſt, pleriſque aequalium ſuorum ſagacior et ingenioſior habetur. Cum malum a temperamento corporeo delicato, cui multum debilitatis acceſſerit, ortum ſibi deducat, mobilitas hinc oriunda forſitan in cauſa eſt, cur rachitide laborantes caeteris judicii acumine praeſtare ſoleant. Igitur, ſi puer articulatius et diſtincte prius loquatur, quam ambulare poſſit, metus eſt, ne morbus illum jam occuparit. Contra, exempla complura extiterunt, in quibus mens non conſtiterit, et fatuitas miſeranda cum rachitide conſociata fuerit.

Morbus bene provectus tuſſi, reſpiratione difficili, interdum aphthis, nervorum diſtenſionibus, morte, ſtipatur. Corporibus hoc morbo extinctorum inciſis,

haec

haec in conſpectum anatomici ſeſe dare conſuerunt: Hepar magnitudinem naturalem longe excedens, glandulae meſenterii obſtructae, humor intra abdomen et thoracem collectus, pulmones magnopere laeſi, venae jugulares, praeter ſolitum, auctae, immodica aquae intra ventriculos cerebri copia, oſſaque ipſa ad mollitiem cartilaginoſam quam proxime accedentia *.

CAUSAE. Firma corporis conſtitutio a primis forſitan ſtaminum vitae rudimentis oritur, et ex debili validave eorundem ſtructura valetudo, per totum vitae curriculum, adverſa vel commoda pendet. Unquamne pueri rachitide laborantes naſcuntur? An morbus a labe haereditaria profluit? Cauſa quidem gravis non deeſt, cur caput mole, praeter naturam, auctum fuiſſe, et partem illi aliquam, a partu uſque, prominuiſſe ſuſpicemur; licet morbus circa tempus dentitionis potiſſimum ſe manifeſtet. Quidam omnino haereditarium eſſe contendunt; caeterum parentes ſani pueros debiles et rachitide afflictos; contra, morbo diſtorti ſanos, aliquando progignunt. Nihil autem, me judice, obſtat, quo minus, in filiis rachitide conflictantium, et luxuriae deditorum, ſeminium morbi firmiter inhaereſcat. Num rachitis ab abundantia acoris morbidi proficiſcitur? Quidam pueri quibus animali cibo veſci conceſſum ſit, tam morbo, quam alii, laborant; quique lacte vaccino, quod minus quam humanum ad alcaleſcentiam proclive, victitant, haud,

 ante

* Vide Gliſſon, p. 9.

ante alios, illi patere solent. Nec antacida caeteris in curatione perficienda remediis praestare compertum habemus. Acor quidem aegrotum fere semper infestat; sed effectus potius quam causa morbi esse videtur. Boerhaavius sobolem plebeculae, quam divitum, huic morbo minus objici putat: Ast observatio quotidiana rem longe aliter, saltem apud Britannos, sese habere testatur; si enim incolas urbium magnarum satis diligenter contempleris, eundem in pauperculos, praesertim munditiarum incuriosos, et in domibus frigidis humidisque agentes, maxime saevire comperies. Sordes igitur, praesertim cum frigore et madore conjunctas, partes hoc in morbo ciendo non contemnendas agere censemus. Cum dentes rachitide laborantibus tarde et difficulter oriantur, morbum ex aliquo vitio in ossium conformatione magnopere pendere satis aperte constat. Hoc autem in defectu materiae alimentariae, a debilitate organorum assimilantium oriundo, vel in quadam facultatis nutricis conditione, quae obstat, quo minus succi, ad ossa alenda a natura destinati, rite parentur, consistere videtur.

Indolem profecto vitii facultatibus nutricibus illati adeo nocte caliginosa premi, ut ingenium nostrum imbecillius illi patefaciendae ac illustrandae prorsus impar sit, haudquaquam inficiamur.

Ratio medendi. Causis rachitidis aliquantulum expositis, proximum est, ut quaedam de curatione dicamus. Consilia autem curandi duo sunt: I. Causas remotas sedulo vitare. II. Vires systemati reddere.

I. *Causas*

I. *Causas remotas sedulo vitare.*

Cum humor aëri frigido adjunctus et immunditia ad morbum movendum tantopere conferant, curationem, nisi haec omnia studiose vitaveris, non posse perfici liquet. Omnis igitur nutrix materve infantem suum a sordibus, lavatione aquae saepius adhibita, et indusiis ac vestimentis illi subinde mutatis, quam diligentissime tueatur necesse est. Quemcunque rachitis male habet, indusia lanea geret, quae non solum, ut a frigore tutus sit, efficiunt, sed diaphoresin continuam, qua nihil melius aut optabilius in hoc morbo contingere possit, leni cutis frictione movere solent. In cubiculo sicco ac modice calido aegrotus habeatur, et calceamentis ac tibialibus, ob causas supra positas, abstineat.

II. *Vires systemati reddere.*

Emetica lenia et laxantia ad tonum canalis alimentarii conservandum necessaria sunt. Quod emetica spectat, motum ventriculi cient, et eundem materia qualibet acida, quae, licet morbum non faciat, noxam tamen inferre possit, exonerant. Huic autem consilio drachmae tartari emetici paucae, post intervalla quaedam reiteratae, probe respondent. Ne serosa colluvies in intestinis diutius stagnet, ad purgantia decurratur oportet. In hoc vero propositum, ante omnia alia medicamenta, accommodatus est pulvis rhabarbari, quippe qui cum vi laxante tum astringente polleat.

Ex

Ex remediis tonicis, quae hic morbus potissimum requirat, optima sunt, cortex Peruvianus, balneum frigidum, et exercitatio.

Quidam Entem Veneris, Flores Martis, Chalybeata, &c. in morbum non parum posse contendunt, et medicamenta alia alii, ut sola, venditant; sed cortex Peruvianus omnibus aliis tonicis quibuscunque praestare * videtur. Infusum hujus adhibendum est, vel tinctura cum cibo puerili, qui ex sorbitionibus levibus et nutrimine plenis constare debeat, commiscenda. Boerhaavio de curatione rachitidis agenti †, " num immersio in frigidam prosit?" rogare visum. Experientia autem hodierna hanc admodum proficere testatur; nihil enim non solum morbos infantium, sed adultorum quoque, tam cito et feliciter arcet. " Nihil, inquit Huxhamius ‡, aeque fibras debiles et laxas, ac balneum frigidum, firmat;" quod exempla puerorum debilium et rachitide laborantium, quos, praeter spem omnium, saepe restituat, abunde demonstrant. Num lavatio frigida, si morbus inveteraverit, adhibenda est? Licet frons prominula sit, et febris leviuscula adsit, nullus tamen dubito, quin ad eam nihilominus tuto et summo cum fructu decurri possit.

Quantum ad exercitationem attineat, quanquam eam in parte hujusce opusculi priori fusius executi simus, paucula tamen hic adjicienda supersunt.

Puer

* Vide Culleni praelect. MS.

† Aph. 1489.

‡ Treat. on fevers, p. 30.

Puer rachitide vexatus, vel nutrici vel matri multum exercitandus, multum agitandus, multum fricandus. Si vires ambulando non impares ſint, ſaepius ambulet. Quidam parentes natos ſuos, ſi debiles vel paululum diſtorti ſint, ambulare vel pedibus multum inſiſtere pati nolunt; ſed in hoc graviſſime quidem erratur: Nam ambulatio crura infirma et incurvata tandem cum recta tum valida reddet. Exercitatio pueris ſenſim augenda eſt, donec abſque auxilio alieno firmiter inſiſtere et ambulare potuerint.

C A P. IV.

DE DENTITIONE.

Hæc ab omnibus fere periculi plena eſſe cenſetur, et multos revera, proh dolor! infantes rapit. An pro morbo tamen habenda? Si ratiocinia tua ab analogia, vel illa facilitate qua dentes animantibus reliquis oriantur, ducas; non morbis annumerandam eſſe, nec abſque ratione, uti videtur, graviſſima, concludes. Natura quoque plerumque in corpore humano, nullo dolore ſenſuve moleſtiae moto, agere conſuevit; caeterum, in dentitione, a modo ſuo agendi ſolito nonnunquam longe deflectit.

Dentitio quanquam ſignis periculoſis aliquando non vacaret, nihil tamen exinde noxae lethalis, infante caeteroquin valente ac vigente, exoriturum eſſe quivis

putaret;

putaret; at experientia rem saepius aliter sese habere ostendit. Mors autem infantis haud referenda est dentitioni, sed causae prorsus diversae et nimis vulgari, nempe nutricationi pravae, unde systema infantile adeo irritabile reddatur, ut conamina naturae, ad dentes producendos necessaria, ferre nequeat. Dentitio igitur per sese perpensa, nisi cum aliis rebus circumstantibus consociata, pro morbo nequaquam habenda.

Dentitionis Historia. Dentium rudimenta in foetu, cum mensem quartum nondum excessit, numero viginti, et in membranam vasculosam intra maxillam inclusa, maturrime conspiciuntur. Oculis objecta, molliuscula et spongiosa reperiuntur; brevi vero postea, indolem osseam induere, et mutationes multifarias subire, incipiunt. Processus hicce, ante partum, plerumque peractus est. Dentes circa mensem fere septimum, octavum, nonumve, prorumpunt: Caeterum natura genetrix interdum ab hac norma longius aberrat; aliis enim sub mensem quintum, aliis sub decimum octavum, oriuntur.

Pueri aliquando dentati nascuntur. Quo maturius dentes erumpunt, eo maturius labascunt effluuntque.

In dentitione, symptomata diversa, nonnunquam periculosa, occurrunt. Haec autem in pueris aliis alia sunt, et ex variis rebus, scilicet ex acumine et magnitudine dentis, ex mobilitate infantis, caeterisque, pendent. Cum gingivas contrectando exploramus, spongiosas

giosas aut parenchymatosas offendimus. Quae membranula illas involvit, si fides sit auctoribus habenda, haud admodum sensilis est; irritata vero, praesertim stimulo mechanico, aeque ac pleura aut periosteum, vel pars alia quaelibet, inflammationi patet. In infantibus, systema nervosum, caeteris paribus, quam in adultis, mole amplius esse videtur; ideoque injurias, quae adultiores haudquaquam moverent, persentiscant necesse est. In hoc autem pueri inter sese magnopere discrepant: Alii enim ex morsu pulicis, vel ex stimulo quolibet hujuscemodi leviusculo, in convulsiones abripiuntur; dum alii, contra, noxam ne minimam quidem exinde percipiunt. Ita nonnulli, absque dolore vel molestia, dentiunt; dum alii vita excedunt, vel aegerrime restituuntur. Dentes mox orituros esse demonstrant gingivarum calor, dolor, ruborque. Idem quoque ex vagitu pueri continuo, et ex digito ejus parti affectae saepius admoto, innotescit.

Cum dolor intensior glandulas salivarias assidue stimulet irritetque, saliva exinde, quantum ad copiam attineat, nimia ac nociva secernitur; cujus deglutitio perpetua, alimento simul ob ventriculi debilitatem parum concocto, diarrhoeam fere progignit. Pruritus meatus auditorios infestat; ex quibus, prout etiam ex oculis, humor sanguineus nonnunquam effertur. Caeterum aliquando symptomata magis periculosa accedunt; qualia sunt, alvus astricta, febris concitata, oris inflammatio, aphthae faucibus obductae, convulsiones.

RATIO

Ratio Symptomatum. Cuinam vero causae, quaesumus, haecce symptomata attribuenda? De hoc nondum inter medicos satis firme consensum. Distensio autem et laceratio nervulorum, ex dente per gingivas earumque membranulas viam sibi mechanice patefaciente oriundae, pro causa proxima, sicut opinor, signorum principum habendae sunt. Hoc revera dolor consopitus, et caetera symptomata sublata, gingivis incisis, et exitu libero denti concesso, demonstrant.

Auctor ingeniosus *, qui nuperrime de dentibus satis fuse conscripsit, hac actione dentium mechanica repudiata, theoriam novam in medium protulit: "Gingiva, inquit, haudquaquam pressura mechanica discinditur; caeterum irritatio, et inflammatio exinde nascens, gingivam partis affectae paulatim atterit extenuatque." Nec non subjicit, "Solida labefacta absorbentur, non in pus convertuntur."

Haec autem theoria, quamvis singularis et ingeniosa, nequaquam tamen arridet. Si quidem profecto gingivarum attritio vel extenuatio dentem suboriri sineret, haec utique per frictionem gingivarum inter sese mutuam necessario peragenda foret; quod haud dubie dolorem majorem exsuscitaret, quam infans perferre posset.

Porro, si res ita sese haberet, infantes singuli, priusquam gingiva extenuaretur et dentes prorumperent,

* Hunter on the teeth, p. 80.

rent, inflammationem, procul dubio, subirent: At vero complures, absque ullo dolore vel molestia, dentire consueverunt. Insuper, membrana, gingivis circumvoluta, frictione crassa fieret, morbumque augeret. Constat enim, quo magis pars corporis humani quaelibet frictioni subjecta fuerit, eo magis rigidam crassamque evasuram esse. Quinetiam, aliam doloris causam suppeditat incrementum dentium inaequale. Siquando enim maxilla dentibus paucioribus, absque ordine sparsim prominentibus, instructa fuerit, dentes futuri tardius enascantur oportebit, utpote qui, a dentibus hinc inde impediti, ad perpendiculum oriri nequeant.

RATIO MEDENDI.

In dentitione difficili bina curandi consilia sunt:

I. Violentiam symptomatum compescere atque levare.

II. Auxilium denti, viam sibi per gingivas aperienti, subministrare.

I. *Violentiam symptomatum compescere atque levare.*

Sub primo dentitionis stadio, dum gingivae dolore et calore minimo afficiuntur, pauxillum laudani vel syrupi papaverum, parti laboranti digito nutricis admotum, ad dolorem sedandum magnopere conferret. Emeticum, ad ventriculum contentis suis acidis et superfluis exonerandum, subinde necessarium evadit;

praefertim cum infans plus lactis ab uberibus maternis faepius exfugat, quam rite concoquere poffit. Huic autem confilio tartarus emeticus, portiunculis parvis, uti fupra comprehenfum, datus, optime refpondebit.

Sub hoc rerum articulo, natura gingivas leviufcule premendas effe demonftrat. Animalia juniora gingivas arborum ramufculis tenerioribus imprimunt; infantuli vero fuis digitulos admovere confuerunt.

Eo confilio, nonnulli corpora duriufcula, qualia corallina, five metallica, cincturis infantium appenfa, collaudarunt. Caeterum, periculum eft, ne haec, prae duritie nimia, gingivis infantuli noceant. Digitus nutricis, five panis bis coctus emollitus, aut candela cerea, fubftantiis quibuflibet aliis praeftare videtur.

Mater unaquaeque, per hoc tempus, a munere nutricationis abftinere debet; ne lac, ex animi moeftitia, quam, infantulo fuo aegrotante, penitus exuere nequeat, fibi immutatum, curationis progreffum retardet. Vicem maternam nutrix fana praeftabit; quae, fi inflammatio gingivarum graviter urgeat, victu parciore utetur.

II. *Auxilium denti, viam fibi per gingivas aperienti, fubminiftrare.*

Cum fymptomata ingravefcunt, cum inflammatio, febris, et convulfiones, aegroto periculum intentant, ad remedia magis efficacia confugiamus oportet.

Sanguinis

Sanguinis miſſionem Sydenhamius et Harriſius * laudibus concelebrarunt. Hirudines binae, infra aurem utramque admotae, ſufficient; vel, ſi opus fuerit, tres quatuorve ſanguinis uncias brachio detrahere licebit. An epiſpaſtica adhibenda? Prout evacuantia quidem applicari poſſunt; ſed irritatio, quam creare ſoleant, ab uſu illorum temerario medicos abſterrere debet. Veſicatorium parvulum vero pedibus admotum, quo revulſio a capite fiat, in auxilium forſitan advocari queat; huic tamen pediluvium calidum, diutius continuatum, palmam praeripiet. Alvus, ſi dura ſit, purgantibus lenioribus, qualia rhabarbarum, ſena, &c. vel enematis, prout occaſio poſtulat, ſolvenda.

Sin haec remedia infantem non ſublevarint, ſubſidium extremum praeſtat ſcalpellus, quo gingiva incidenda, et exitus denti conciliandus. Ambroſius † Parey hanc curandi rationem in medicinam primus invexit, et in uno ex filiis ſuis feliciter exercuit. Nonnulli vero rejiciunt, 1. Quod inciſura gingivae, ut dentes inaequaliter oriantur, efficiet. Nonne hoc autem in dubio verſatur? An incommodum hujuſcemodi jacturae infantis aequiparandum; praeſertim cum natura, paucis annis elapſis, alios dentes in horum vicem ſuffectura ſit? 2. Quod, ut aiunt, dentes, hac ratione curandi adhibita, facilius effluent, citiuſque labaſcent. Hoc vero meram hypotheſin redolet. 3. Quod, operatione inſtituta, puero convulſiones inferuntur. Dubium

* De morbis infantium acutis.

† P. 584. folio.

Dubium autem videtur, utrum dolori, quem dens exſuſcitet, an inciſioni, magis aſſignandae ſint; ab hac tamen oriri ponas, brevi decedent, et infans fauſtum ſcarificationis fructum percipiet. Itaque, prout videre licet, ratiocinia inciſuris adverſantium nullum omnino pondus habent, nec ab earum periculo faciendo quenquam abſterrere debent.

Difficultas maxima in loco rite dignoſcendo vertitur, in quo operatio inſtituenda ſit. Hoc autem deſignato, dentis acumen, ſive tuberculum albidum, plagis leviuſculis, ope lanceolae, vel, quod praeſtaret, ſcalpelli, incidendum: Periculum enim eſt, ne per lanceolam partibus contiguis vulnuſcula inferantur. Poſt inciſionem peractam, inflammatio brevi ſubſidit, et dens more conſueto creſcere pergit.

Si, inter ſymptomata dentitionem concomitantia, inflammatio, praeſertim tumore aliquantulum inſigni ſtipata, quamlibet partem corripiat, inciſio plane depoſtulatur. Cum violentia ſymptomatum ex impedimento quovis, ab inaequalitate dentium vicinorum oriundo, pendebit; inciſura prorſus omiſſa, ad extractionem dentis, unde noxa fluat, protinus confugiendum.

F I N I S.